

PHÒNG GIÁO DỤC – ĐÀO TẠO ...

TRƯỜNG TIỂU HỌC .....

--- ✧ ---

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

ĐỀ TÀI:

**Biện pháp nhằm giúp học sinh nâng cao năng lực cảm thụ
âm nhạc trong dạy học môn âm nhạc lớp 3**

(Bộ sách Chân trời sáng tạo)

Lĩnh vực: ...

Họ và tên tác giả: ....

Đơn vị: ....

Năm học: 20....- 20...

MỤC LỤC

A. MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
4. Đối tượng nghiên cứu	3
B. NỘI DUNG	3
1. Cơ sở lý luận.....	3
2. Cơ sở thực tiễn.....	4
3. Giải pháp thực hiện.....	6
Biện pháp 1: Đa dạng hóa các phương tiện dạy học âm nhạc để cao hứng thú và năng lực cảm thụ âm nhạc cho học sinh	6
Biện pháp 2: Tăng cường hoạt động luyện tập đọc nhạc trên lớp để học ghi nhớ kiến thức tốt hơn.....	9
Biện pháp 3: Lồng ghép các trò chơi âm nhạc vào trong quá trình dạy học để nâng cao hứng thú và khả năng cảm thụ âm nhạc cho học sinh.....	10
Biện pháp 4: Vận dụng công nghệ thông tin vào trong quá trình dạy học để giúp học sinh hiểu và cảm nhận âm nhạc rõ hơn.....	13
Biện pháp 5: Hướng dẫn học sinh chủ động xây dựng sơ đồ tư duy để nắm vững nội dung chính của bài học.....	16
4. Hiệu quả của sáng kiến	17
C. KẾT LUẬN.....	19
1. Kết luận.....	19
2. Bài học kinh nghiệm.....	20
D. TÀI LIỆU THAM KHẢO	22

A. MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Giáo dục tiểu học là giai đoạn đầu tiên của giáo dục bắt buộc. Đây là bậc học quan trọng đối với sự phát triển của trẻ em, thời gian hình thành nhân cách và năng lực, trí tuệ và thể chất của các em. Theo quy định của bộ Luật giáo dục, định hướng mục tiêu giáo dục của cấp tiểu học trong thời đại mới là hình thành cơ sở ban đầu cho sự phát triển về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ, năng lực của học sinh; chuẩn bị cho học sinh tiếp tục học trung học cơ sở. Do đó, tất cả các môn học trong hệ thống giáo dục tiểu học đều đóng vai trò quan trọng như nhau, góp phần giúp các em học sinh phát triển toàn diện cả về tri thức lẫn tâm hồn. Nếu như môn Văn, Toán cung cấp cho các em về mặt tri thức thì môn Âm nhạc giúp nuôi dưỡng tâm hồn, tình cảm cho học sinh. Môn học Âm nhạc ở tiểu học giúp học sinh bước đầu làm quen kiến thức âm nhạc phổ thông, sự đa dạng của thế giới âm nhạc, giá trị âm nhạc truyền thống; hình thành một số kỹ năng âm nhạc ban đầu; nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu âm nhạc, hứng thú tham gia các hoạt động âm nhạc phù hợp với lứa tuổi; góp phần hình thành và phát triển cho học sinh những phẩm chất chủ yếu (yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm), năng lực chung (tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo), năng lực âm nhạc (thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc). Do đó, môn Âm nhạc nói chung và Âm nhạc lớp 3 nói riêng đóng vai trò rất quan trọng trong giáo dục.

Trong những năm gần đây, hệ thống giáo dục không ngừng nghiên cứu những phương pháp dạy học mới để nâng cao chất lượng dạy và học cho giáo viên và học sinh. Bản thân là một giáo viên dạy Âm nhạc lớp 3, tôi cũng không ngoại lệ. Dựa trên đặc thù môn Âm nhạc lớp 3, tôi xét thấy cảm thụ âm nhạc là một trong những yếu tố quan trọng nhất của môn học. Việc cảm thụ âm nhạc giúp kích thích sự sáng tạo, nâng cao khả năng ngôn ngữ, tăng khả năng biểu lộ cảm xúc và giúp các em lĩnh hội kiến thức tốt hơn. Cảm thụ âm nhạc chính là cảm nhận sâu sắc vẻ đẹp trong từng

lời ca tiếng hát, phân biệt sự khác biệt trong từng thuộc tính âm nhạc như cao độ, trường độ, cường độ, âm sắc, nốt nhạc và nhận biết được câu, đoạn trong bài hát, nhận biết được sự giống nhau và khác nhau của nét nhạc (hay là câu hát); bước đầu đánh giá được kĩ năng thể hiện âm nhạc của bản thân và người khác.

Chính vì thế trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy môn Âm nhạc lớp 3 để nâng cao chất lượng dạy và học, tôi đã nghiên cứu và đề xuất **“Biện pháp nhằm giúp học sinh nâng cao năng lực cảm thụ âm nhạc trong dạy học”** dựa theo bộ sách Chân trời sáng tạo.

2. Mục đích nghiên cứu

- + Góp phần đổi mới phương pháp dạy và học môn học Âm nhạc lớp 3 trong hệ thống giáo dục.
- + Giúp các em học sinh nâng cao năng lực cảm thụ âm nhạc để học tập môn học Âm nhạc tốt hơn. Hình thành cho các em niềm yêu thích môn Âm nhạc từ đó các em dễ dàng tiếp thu kiến thức, phát huy toàn diện năng lực, bồi dưỡng tâm hồn, cảm xúc trí tuệ cho học sinh
- + Giúp thầy cô có thêm phương pháp giảng dạy môn học Âm nhạc lớp 3 đạt hiệu quả cao.
- + Nhận được ý kiến trao đổi, chia sẻ từ cán bộ quản lí nhà trường, từ các bạn đồng nghiệp để tôi phát huy những mặt mạnh; điều chỉnh, khắc phục những hạn chế, tồn tại cho hoàn thiện hơn.
- + Rèn luyện tinh thần năng động, giữ lửa lòng say mê, sáng tạo; cố gắng học tập, tự hoàn thiện mình để theo kịp sự tiến bộ của thời đại.

3. Phạm vi nghiên cứu

Nghiên cứu các biện pháp giúp các em học sinh lớp 3 phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc nhằm cải thiện chất lượng đào tạo môn học. Các biện pháp được nghiên cứu và áp dụng trực tiếp vào các bài học trong sách Âm nhạc lớp 3 của bộ sách Chân trời sáng tạo.

4. Đối tượng nghiên cứu

Các biện pháp nhằm giúp học sinh nâng cao năng lực cảm thụ âm nhạc trong dạy học môn âm nhạc lớp 3

B. NỘI DUNG

1. Cơ sở lý luận

Như các thầy cô cũng đã biết, phương pháp dạy học là một trong những hình thức quan trọng nhất, bởi nếu có phương pháp giảng dạy hợp lý thì chất lượng học tập mới đạt hiệu quả cao. Phương pháp dạy và học có phù hợp mới có thể phát huy hết công dụng giúp học sinh có được khả năng sáng tạo cao. Chính vì vậy, kế hoạch đổi mới phương pháp dạy học chính là điều cực kỳ điều cần thiết trong môi trường học tập như hiện nay. Mặt khác, việc đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm mục tiêu phát triển toàn diện cho các em học sinh cả về tri thức lẫn tâm hồn. Do đó việc nghiên cứu những phương pháp mới không chỉ dành riêng cho môn Toán, môn Văn mà đối với môn Âm nhạc cũng là điều hết sức cần thiết.

Môn Âm nhạc tiểu học nói chung và lớp 3 nói riêng đã được hoạch định những mục tiêu rõ ràng, cụ thể. Âm nhạc là một bộ môn nghệ thuật đặc thù, dùng âm thanh để thể hiện tâm tư, tình cảm, thế giới quan của con người.... Âm nhạc đưa những con người xa lạ trên khắp thế giới đến gần với nhau hơn, chia sẻ với nhau mọi điều trong cuộc sống, đem lại cho con người tinh thần lạc quan, yêu đời, bao hàm những tâm tư tình cảm, tình yêu cha mẹ, tình quê hương đất nước, ngợi ca những anh hùng Dân tộc, nói lên những khát vọng tình yêu trong cuộc sống.... Do đó, việc đưa môn Âm nhạc vào hệ thống giáo dục học sinh tiểu học đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành nhân cách, tư duy, cảm xúc cho các em. nhà lý luận phê bình âm nhạc nổi tiếng người Nga, Xo-khor đã nói: “Âm nhạc là nhà giáo dục thông minh và tinh tế”.

Cảm thụ âm nhạc chính là một phương pháp để giúp các em học sinh làm quen, tiếp cận với âm nhạc thông qua những hoạt động khác nhau. Bằng những câu chuyện, những trò chơi,... liên quan đến âm nhạc, tạo dựng sự phong phú để trẻ

QUỐC CA VIỆT NAM

Nhịp duple *Nhạc và lời: Văn Cao*

Đoàn quân Việt Nam đi, chung lòng cứu quốc. Bước chân
Đoàn quân Việt Nam đi, sao vàng phấp phới. Đất giồng
dòn vang trên đường gập ghềnh xa. Cờ in máu chiến thắng mang hồn
nòi quê hương qua nơi lắm than. Cùng chung sức phấn đấu xây đời
nước. Súng ngoài xa chen khúc quân hành ca. Đường vinh
mới. Đứng đều lên giong xích ta đập tan. Tử bao
quang xây xác quân thù. Thắng gian lao cùng nhau lập chiến
lâu ta nuốt căm hờn. Quyết hi sinh đời ta tươi thắm
khu. Vì nhân dân chiến đấu không ngừng, tiến mau ra sa trường.
hờn. Vì nhân dân chiến đấu không ngừng, tiến mau ra sa trường.
Tiến lên cùng tiến lên, nước non Việt Nam ta vững bền.
Tiến lên cùng tiến lên, nước non Việt Nam ta vững bền.

Cách thức triển khai: Bài hát này là giai điệu hùng tráng nói lên ý chí kiên cường quyết tâm của đồng bào dân tộc Việt Nam trong công cuộc giành độc lập tự do. Do đó, để giúp các em hiểu được ý nghĩa và cảm nhận sâu sắc bài hát này, trong tiết học các thầy cô sử dụng máy chiếu để cho các em học sinh xem những đoạn video clip mà các chiến sĩ đã hát vang bài hát “Quốc ca Việt Nam”. Bên cạnh đó các thầy cô sử dụng đàn để đệm cho cả lớp hát, khi có thêm tiếng đàn sẽ giúp các em tập trung, rèn luyện khả năng cảm thụ âm nhạc, hát đúng lời đúng nhạc và hát có cảm xúc hơn.

Ví dụ 2: Học nhạc cụ song lang – trang 10 sách Âm nhạc – bộ sách Chân trời sáng tạo.

- Đọc tiết tấu và luyện tập gõ song loan.

- Đọc tiết tấu và luyện tập mẫu đệm bằng vận động cơ thể.

Cách thức triển khai: Với tiết học này, nếu chỉ giới thiệu với các em nhạc cụ thì các em sẽ không thể hình dung được âm thanh phát ra như thế nào. Thay vì đó, thầy cô có thể sử dụng chính nhạc cụ song loan để dạy các em đọc tiết tấu và luyện rõ. Sau khi đã luyện gõ thành thạo, thầy cô chuẩn bị cho mỗi em 1 phiếu âm nhạc trong đó in 1 đoạn nhạc ngắn để các em thực hành và gõ trước lớp.

Minh chứng: Nếu như trong các tiết học Âm nhạc, các thầy cô chỉ sử dụng duy nhất 1 phương tiện dạy học lặp đi lặp lại sẽ dễ gây sự nhàm chán cho các em học sinh. Khi mất hứng thú, các em sẽ không tập trung học tập, làm giảm chất lượng môn học và khiến các em mất đi 1 lượng kiến thức quý giá. Do đó việc đa dạng hoá phương tiện là rất cần thiết trong môn Âm nhạc lớp 3. Bản thân tôi cũng đã linh hoạt thay đổi các phương tiện dạy học sao cho phù hợp nhất với các tiết học. Từ đó học sinh lớp tôi luôn được tiếp cận với những phương tiện mới, các em luôn được học tập trong không khí vui vẻ giúp việc học Âm nhạc trở nên nhẹ nhàng. Từ đó, các em được rèn luyện khả năng cảm thụ Âm nhạc, yêu thích môn học và học tốt hơn.

Biện pháp 2: Tăng cường hoạt động luyện tập đọc nhạc trên lớp để học ghi nhớ kiến thức tốt hơn

Nội dung: Trong quá trình rèn luyện năng lực cảm thụ Âm nhạc, hoạt động luyện tập đọc nhạc là không thể thiếu. Đọc nhạc không chỉ giúp học sinh hình thành kỹ năng đọc đúng giai điệu tiết tấu của bản nhạc mà còn giúp các em hình thành khả năng tư duy âm nhạc, nâng cao khả năng nghe, ghi nhớ âm thanh và là cơ sở để các em phát huy năng lực cảm thụ âm nhạc. Âm nhạc có thể coi được là phương tiện để nuôi dưỡng tâm hồn. Chính vì thế, trong các tiết dạy môn Âm nhạc, các thầy cô nên tăng cường hoạt động luyện tập đọc nhạc cho các em, từ đó các thầy cô có thể nhận biết khả năng học nhạc của từng em, kịp thời sửa cho các em các lỗi sai để các em học nhạc tốt hơn.

Ví dụ 1: Bài tập đọc nhạc – trang 15 sách Âm nhạc lớp 3 – bộ sách Chân trời sáng tạo

- Thực hành đọc nhạc.

Bài đọc nhạc số 1

Cách thức triển khai: Các thầy cô tiến hành đọc mẫu tiết tấu cho các em sau đó giao cho các em nhận biết và viết các nốt nhạc trong bài đọc nhạc số 1. Các em học sinh tự đọc bài đọc nhạc theo ghi nhớ của mình, sau đó sẽ đọc trước lớp. Các thầy cô có thể chia thành 2 câu để các em dễ đọc. Sau đó các thầy cô mời các bạn dưới lớp nhận xét và thầy cô chỉnh sửa lại cho đúng.

Cách thức triển khai: Các thầy cô sử dụng phần mềm Powerpoint trên máy tính để chuẩn bị bài giảng với video clip về nghệ thuật hát Bài Chòi Trung Bộ, các loại nhạc cụ thường được sử dụng khi hát để các em học sinh theo dõi trực tiếp. Việc sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy bài học này sẽ thu hút các em bởi những hình ảnh sống động, để từ đó giúp các em hiểu hơn về nghệ thuật hát Bài Chòi.

Ví dụ 2: Học hát “Lí cây bông” – trang 46 sách Âm nhạc – bộ sách Chân trời sáng tạo

LÍ CÂY BÔNG

Dân ca Nam Bộ
Kí âm: Trần Kiệt Tường

Bông xanh bông trắng rồi lại vàng bông ơi ruộng
ơ. Bông lên cho bằng bông lựu ơi ruộng ơi. Là
đố í a đố nàng. Bông rồi lại mấy bông, rằng
đố í a đố nàng. Bông rồi lại mấy bông.

Cách thức triển khai: Các thầy cô chuẩn bị video clip trình diễn hát múa bài lý cây bông để chiếu lên cho các em học sinh được xem. Việc được xem trực tiếp hình ảnh, nghe trực tiếp âm thanh sẽ giúp các em dễ hình dung về âm hưởng, giai điệu của bài hát.

Minh chứng: Với việc ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy môn Âm nhạc lớp 3, tôi nhận thấy các em học sinh lớp tôi rất sôi nổi và chăm chú theo dõi hình ảnh được chiếu trên slide. Từ đó việc giảng dạy của tôi cũng trở nên dễ dàng hơn. Tất cả đều được thể hiện trên hình ảnh, giáo viên chỉ cần tóm gọn lại nội dung bài tập. Đặc biệt, việc tạo hứng thú và không khí vui tươi đã giúp các em phát huy được tính tích cực, khả năng chủ động, sáng tạo trong tiết học. Đồng thời khi mọi vấn đề được thể hiện rõ nét qua hình ảnh, âm thanh sẽ là cách thức tốt nhất truyền đạt kiến thức cho các em, qua đó giúp các em cảm nhận về bài hát một cách sâu sắc nhất.

Biện pháp 5: Hướng dẫn học sinh chủ động xây dựng sơ đồ tư duy để nắm vững nội dung chính của bài học

Nội dung: Sơ đồ tư duy hay “mindmap” là phương pháp hệ thống hóa thông tin, kiến thức bằng các hình ảnh, ký tự sinh động, nhiều màu sắc và có tính tổ chức cao. Với môn Âm nhạc lớp 3, có rất nhiều các kiến thức cần ghi nhớ, học thuộc. Nếu những kiến thức đó ghi chép và học thuộc theo cách truyền thống thì việc ghi nhớ sẽ không đạt hiệu quả cao. Do đó, việc xây dựng sơ đồ tư duy đóng vai trò rất quan trọng giúp các em nắm vững nội dung chính của bài học.

Ví dụ 1: Lập sơ đồ tư duy về Bét – Tô – Ven dựa theo “ Câu chuyện âm nhạc” – sách Âm nhạc lớp 3 trang 22 – bộ sách Chân trời sáng tạo

Câu chuyện âm nhạc: **LÚT-VÍCH VAN BÉT-TÔ-VEN (LUDWIG VAN BEETHOVEN) – TẤM GƯƠNG VỀ NGHỊ LỰC**

Chuyển thể từ phim hoạt hình Ludwig van Beethoven của Muffin Stories:
Hồ Ngọc Khải, Lâm Đức Vinh

Lút-vích van Bét-tô-ven (Ludwig van Beethoven) sinh năm 1770, tại thành phố Bon (Bonn), nước Đức; trong một gia đình có truyền thống âm nhạc. Người thầy đầu tiên dạy pi-a-nô (piano) cho Bét-tô-ven là cha cậu.

Năm 10 tuổi, Bét-tô-ven được mời đến cung điện biểu diễn pi-a-nô, nhà vua đã khen ngợi và chọn cậu làm nhạc công trong dàn nhạc.

LIÊN HỆ TẢI MẪU

ZALO: 0833206833

Nội dung: Tải mã skkn ****

Phí tải: 100.000 VNĐ

Chỉ nhận thanh toán qua STK

